

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1551. usque ad annum 1553

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 90118561

§. 156. Caroli Molinæi liber de parvis datis proscriptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66577)

Sæc. XVI.
A.C.1552.

navium itidem hebraicum. Ceterum licet eruditione clarissimus esset, ab ambitione tamen, & fastu admodum alienus audit.

§. CLVI.

Caroli Molinæi liber de parvis datis proscriptus.

*Argentre
colect. jud. de
novis error.
t. 2. p. 205.*

Inter censuras, quas hoc anno Parisina Facultas Theologica pronuntiaverat, longe celeberrima est illa die nono Maji lata contra librum *de parvis datis* editum a Carolo Molinæo, qui famosus erat Jurisconsultus, atque supremi Parisiensis Senatus Advocatus: ut vero hujus censuræ occasio penitus inspicatur, in memoriam revocandum venit, jam alibi fuisse memoratum, quod Henricus II. Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo Mense Junio promulgaverit edictum die vigesima quarta Julii ad Senatus acta relatum, quo aliud decretum jam quatuor abhinc annis circa Notarios Apostolicos editum confirmabatur; Regi enim suggerebatur, quod ex perniciose consuetudine plures, ut vocant, procuratores, seu potestates ad cedenda beneficia delegatæ fuerint falsæ, nullæ, ac minus legitime concessæ, eoquod illi, qui Romæ beneficiorum, quæ conferuntur, tabulas tenent, pro eodem beneficio

Sæcul. XVI.
A.C. 1552.

beneficio plures dies, seu *datas* adscribant, literasque expediant: procuraciones vero tamdiu occultent, usquedum beneficii cessionem publicam reddere judicarent, unde secretæ ejusmodi procuraciones quandoque nonnisi post cedentis obitum per integrum biennium, & amplius non producebantur: quinimo hic idem abusus adhuc pejor evadebat, cum plures sua beneficia *non pure, ac simpliciter* cederent, sed id ab illis fieret sub conditione, si Pontifex illa designatis quibusdam Clericis contulerit, interea vero ipsi toto suæ vitæ tempore ejusmodi beneficia retinebant, quæsito obtentu, quod illi, quibus ea cedebantur, eadem non acceptariant, quamvis illorum possessionem accipere simularent, ac ejusmodi possessio per Notarios Apostolicos ad acta fuisset relata. Insuper, licet ex Pontificis mandato ejusmodi cessiones non valeant, nisi intra trimestre publicæ reddantur, plures tamen ex iis, qui pro futura cessione necessariam facultatem dederunt, hanc mox revocarunt; unde infinitis prope modum tricis, dolisque ansa præbebatur.

Hosce igitur abusus Rex tollere intentus hanc in rem edictum promulgabat, vi cujus corruptelæ, fraudes, *Hist. Eccles. Tom. XLI. L 1 fal-*

Sæc. XVI.
A.C. 1552.

falsæ *datae*, ac deceptiones corrigeren-
tur, quæ in expediendis beneficiorum
literis per Curiam Romanam commit-
tebantur, præcipue per usum circa *par-
vas datas*, necnon per Notariorum Apo-
stolicorum, ac camporum fraudes. Ea-
propter edicto cautum, ut Campores,
qui ejusmodi negotia in se suscipiunt,
diem, qua ipsis hæ procurationes fue-
runt traditæ, necnon Notarii, eas ex-
pedientis, atque etiam testium ibidem
subscriptorum nomina annotarent, nec
non præter diem, qua ejusmodi facul-
tatum literæ fuerunt transmissæ, re-
sponsum quoque Roma datum in tabu-
las referrent. Hoc itaque remedio non
modo utili, sed & necessario eorum,
qui dolose agebant, audacia reprime-
batur, litesque quamplurimæ, aut fi-
niebantur, aut saltem in omnibus su-
premis Regni Curiiis sopiebantur. Sub
idem tempus Rex Julium III. bello op-
primere cœperat, quocirca die quinta
Septembris Anno Domini millesimo
quingentesimo quinquagesimo primo e-
dictum promulgavit, quo pecunias Ro-
mam transmitti prohibuit, ubi ipsemet
quoque sedis Apostolicæ Nuntius non
sine magna sua indignatione Regno
excedere cogebatur, eo quod supremus
Parisiensis Senatus sententia in eum
lata

lata ipsi injunxisset, ut sigilla, priusquam abiret, in Gallis relinqueret, unacum albo, in quo descriptæ erant omnes literæ, quibus durante sua legatione beneficia concesserat. Insuper Parliamentum sententiam pronuntiabat contra ipsius, ut vocant, Datarium, qui ad preces ipsi factas cessiones per *parvas datas* unacum clausula, quæ viginti dierum regulæ derogat, admiserat. (*)

Sæcul XVI.
A C. 1552.

Cum igitur Romana Curia hoc editum Anno millesimo quingentesimo quinquagesimo promulgatum in quo ferret animo, palamque testaretur, quod

L I 2 Re-

(*) Omnes hi abusus non nisi malevolorum, ac Continuatoris commentum & fabulæ sunt, quapropter hic suæ calumniæ nullum omnino testem allegare ausus est, Argentreus autem, quem citat, de hoc nequidem verbum habet, sed unice facultatis censuram refert contra Molinæi librum, qui ejusmodi abusus Curia Romanæ falso impingit: qua ergo ratione hujus Auctoris librum damnare potuisset Facultas, si ejusmodi corruptelæ palam in Regno invaluissent? Cur Molinæus nunquam questus est, immerito librum suum fuisse damnatum, cum jure hosce abusus redarguisset, & ipsemet Rex edicto suo correxisset.

Sæcul. XVI. Regis potestatem excederet, quicquam
A.C. 1552. decernere circa ea, quæ jurisdictionem
 Ecclesiasticam summo Pontifici re-
 servatam concernunt, hinc indigna ejus-
 modi agendi ratione Sedis Apostolicæ
 auctoritatem labefactari querebatur.
 Itaque Molinæus Regis sui jura tuendi
 studio accensus (*) latino sermone

(*) Hæc Continuator ex suo Thuano Au-
 ctore proscripto l. 5. Hist. mihi fol. 455. edit.
 Paris. anno 1604. decerpfit, eum tamen alle-
 gare ausus non est, ne tam suspecti Autho-
 ris testimonio suæ fabulæ fidem derogaret. Ita-
 ne Molinæus Regis sui jura conservandi stu-
 dio animatus dici potest, cum librum editi
*Orbi Christianissimo perniciosum, seditiosum,
 impium, blasphemum in Sanctos, ac hæretico-
 rum doctrinis conformem*, ut loquitur Facultas
 Parisiensis in sua censura. Ergone hac scri-
 bendi ratione apud Continuatores nostrum
 Regum jura tuendi studium exeritur? Ergo
 eadem Facultas Theologica ejusmodi jura
 defensorem publice in Regis sui Metropoli dam-
 nare ausa fuit? Si inique egit, cur illa a Rego
 aut ejus Ministris vel verbo quidem castigari
 nullibi legitur. Si juste hunc librum, qui ejus-
 modi abusus carpsit, damnavit, quomodo
 ejusmodi damnando libro Regis jura fuisse de-

brum conscripsit, atque Henrico II. nun- Sæcul. XVI.
 cupavit sub hoc titulo, *Commentarius* A. C. 1552.
ad edictum Henrici II. contra parvas da-
tas, & abusus Curia Romanæ, & an-
tiqua edicta, & Senatus consulta Fran-
cia, contra annatarum, & id genus
abusus, nonnullas novas decisiones juris,
& praxis continens Auctore Carolo Mo-
linao &c. Hic commentarius Lugduni
 cum Regis privilegio (*) prodiit: ve-
 rum vix publicam lucem aspexerat,
 cum illico plures sese eidem oppone-
 rent, ac ipsimet Regis Ministri in publico
 etiam Senatu tam infamem libellum de-
 testarentur, ac die secunda Maji por-
 recto supplici libello Regem exorarent,
 ut huic malo obviaret: mox igitur su-
 prema Senatus Curia hunc librum Theo-
 logicæ facultati tradi præcepit, eo fine,
 ut suum desuper ferret judicium, a qua
 etiam hic liber, ut supra memoravi-
 mus, die nona Maji re divina apud
 Sanctum Mathurinum prius peracta,
 L 1 3 fuit

ensa dici potest? Nempe quotiescunque aliquis
 contra summos Pontifices, curiamque Roma-
 nam calamum strinxit, toties ille a nostro Con-
 tinuatore commendari meretur, tanquam egre-
 gius juris Regii defensor.

(*). Abs dubio per fraudem falso apposi-
 tum fuit hoc privilegium.

Sæcul. XVI
A.C. 1552

fuit condemnatus, atque propositiones antea ex hoc libro decerptæ, atque maturo iudicio discussæ publice prælegebantur. Porro hujus censuræ sequens est tenor: *Hic liber est toti orbi Christianissimo perniciosus, scandalosus, seditiosus, schismaticus, impius, blasphemus in Sanctos, conformis hæresibus Waldensium, Wiclefistarum, Husitarum, & Lutheranorum, & maxime conspirans erroribus Marsilii Patavini ante annos ducentos damnati, & Catalogo hæreticorum adscripti, passim continens propositiones falsas, suspectas, erroneas, impias, & hæreticas, quas ex locis Sacræ Scripturæ male intellectis sæpe confirmare nititur, perperam etiam quandoque truncata auctororum testimonia producens. Aliquando etiam impostor, traditiones humanas, & Decretales temere contemnens, contumeliosus in summum Pontificem, Collegium Cardinalium, Præsules, & Sacerdotes avertens ab illorum obedientia, imo Petri & Sedis Apostolicæ primatum, jurisdictionem, & auctoritatem tollens: Acephalam constituens in terris Ecclesiam, totum denique ordinem hierarchicum Ecclesiæ confundens: itaque hic liber, ne ejus ventum latius serpat, multosque inficit, citissime comprimendus est, & ita Decem*

nus conclusit, tamen nec intendit Facul- Sæcul. XVI.
A. C. 1552.
tas per banc censuram quicquam attenta
re adversus potestatem, & jurisdictio-
nem Regis.

Hæc Facultatis censura die decima
tertia Maji ad supremum Parisiensem
Senatum delata fuit, altera autem die
Curiae Patres habito conventu, quid
hac in re statuendum, deliberarunt.

Demum Petrus Sequierus, qui tum
Regius erat Advocatus, perlecta Fa-
cultatis censura hunc librum supprimi,
ac prohiberi petiit, ipsumque Moli-
næum præstituta die ad tribunal voca-
ri, atque desuper interrogari voluit.
Ast Curiae Patres re perpensa censuram
non approbabant, sed promulgato edi-
cto præcipiebant, ut Facultas specia-
tim propositionum, quas ex præfato
libro decerpserat, censuram duobus
Consiliariis committeret, illam tamen
publici juris facere indicta etiam pœna
inhibuerunt Patres, simulque statue-
runt, quod omnia hucusque typis im-
pressa supprimerentur. Verum Facul-
tas de singulis articulis censuram tra-
dere renuebat, caussata, id haud mo-
ris esse, cum alias nunquam a morda-
cibus responsis, atque malignis confu-
tationibus immunis foret: nihilominus

Sæcul. XVI.
A C. 1552.

spondebat, quod proxima feria sexta habito conventu hac super re deliberare vellet: porro hanc consultationem fuisse factam haud constat, nec aliam censuram, præter illam mox relatum, postea prodiit. Ceterum dum summus Pontifex quemdam Facultatis Doctorem tanquam hæreticæ pravitatis Inquisitorem eo fine delegabat, ut in Molinæum iudicii acta instrueret, hincque ab usurpatæ jurisdictionis crimine appellaret, Borbonius Cardinalis, qui Regis extra Regnum peregre profecti, atque absentis vices agebat, hujus recognitionem in se suscepit, totamque causam tandem ad secretiorem Senatuum, qui tum præsentem Regina Franciæ Administratricem Cataluni congregabatur, remisit, ac delegato Inquisitori inhibuit, ne contra Molinæum, vel adversus eum, qui illius librum typis excuderat, quicquam moliretur, ulquedum aliter a Rege proxime in Regnum suum reversuro decerneretur. Nihilominus Molinæus Catalunum veniens in Senatu fuit auditus, ubi etiam ipse præsentem Regina suam causam tuebatur, cumque perscriptis actis discutendum esse pronuntiaretur, haud amplius in eum inquirebatur: ast propterea nondum deterrebantur illius ad-

ver-

versarii, qui toto impetu in eum effu- Sæcul. XVI.
A.C. 1552.
so illius ædes spoliarunt, eumque, ut
vitæ suæ securitati prospiceret, Regno
excedere compellebant. Refert Thua-
nus, *quod primo apud Sequanos, postea
autem apud Germanos (*) divertere co-*
L 1 5 ctus

(*) Addere debuisset: *Hæreticos*: Si au-
tem Continuator nequissimum suum Molinæum
tot eloquiis celebrare voluit, cur non eundem
cum suo Thuano itidem Authore proscrip-
to deprædicavit *Virum tam eruditione, ac judi-*
tio, quam probitate conspicuum, qui duntaxat
prævalente jam tum inter Gallos Pontificiorum
potentia ad Germanos divertere coactus est, ubi
Vir de ingrata patria optime meritus tutum, &
honorificum per fugium nactus fuit. Cur Con-
tinuator Facultatem Parisinam duntaxat tum
usque ad astra extollit, quando Pontifici ad-
ver'atur, eumque Synodo inferiorem esse de-
nuntiat, tum vero illius censuras contemnit,
si fidem orthodoxam, ac Pontificis auctori-
tatem, & jura contra hæreticos, ac maledicos
tuetur? Num patriæ suæ honorem, ac profa-
ni Regiminis amplitudinem magis protendi
existimat, si non modo æquissimam celeberrimæ
Facultatis censuram, sed ipsam etiam
sacram Pontificis auctoritatem, jura, & stu-
dium, quo veræ fidei, ac sanæ doctrinæ ho-
stes reprimere nititur, a profanis dolose op-
pressam refert.

Sæcul. XVI. *Etus sit, ubi tutum & perhonorificum*
A. C. 1552. *naçtus est perfugium; confugerat enim*
 ad Guilielmum Hassiæ Landgravii diu
 admodum a Cæsare in captivitate de-
 tenti filium, eodemque tempore Moli-
 næi consilium expetebatur circa duas
 Cameræ Imperialis sententias, vi qua-
 rum Landgravius suis oppidis, arcibus,
 prædiis, ac possessionibus spoliabatur:
 Hic itaque in favorem capti Landgra-
 vii Anno Domini millesimo quingente-
 simo quinquagesimo duas consultatio-
 nes scripto vulgaverat, atque opportu-
 no admodum tempore illuc advenerat,
 ut suo consilio Landgravium in recu-
 perandis bonis suis adjuvaret: absolu-
 to autem hoc negotio Mense Julio Ba-
 sileam delatus, Mense Septembri ad
 medium vergente Lutetiam Parisiorum
 venit, Regem aditurus, causamque
 suam coram eo defensurus: Verum vix
 advenerat, cum illico rursus impugna-
 retur, ejusque ædibus denuo spoliatis
 ipse post tridui moram in Germaniam
 sese recipere cogeretur, ubi tamen per-
 benigne excipiebatur.

§. CLVII.

*Alicæ Censuræ ejusdem Theologicae
 Facultatis.*

Ca-